

Skolbiblioteksplan

Styrdokument

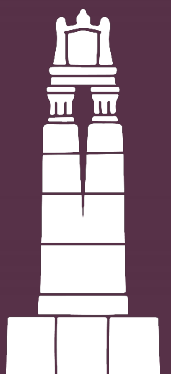
Datum och paragraf: 2026-03-11 § 41

Beslutsfattare: Bildningsnämnden

Dokumentansvarig: Skolchef

Diarienummer: BN/2025:185

Skolbiblioteksplan

Skolbiblioteksplan

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte	4
Mål.....	4
Omfattning och giltighetstid	5
Ansvarsförhållanden	6
Huvudman	6
Skolbibliotekssamordnare	6
Rektor	6
Skolbibliotekarie	7
Pedagogisk personal.....	8
Samverkan	8
Uppföljning och revidering.....	9

Skolbiblioteksplan

Inledning

Skolbiblioteket och dess verksamhet har en viktig pedagogisk funktion i elevernas utbildning och bildning. Skolbiblioteket bidrar till att väcka läslust och stärka läsmotivation men också till att hjälpa eleverna att navigera i en komplex digital och analog informationsmiljö. Att kunna läsa och skriva samt söka och bearbeta information är grundläggande färdigheter och en förutsättning för att uttrycka sig, förstå sin omvärld och bruka sina demokratiska rättigheter. Tillgång till en väl fungerande skolbiblioteksverksamhet stärker dessa förmågor och utgör en central del i arbetet med att ge alla elever likvärdiga möjligheter att nå utbildningens mål.

Denna skolbiblioteksplan anger mål, uppdrag, ansvarsfördelning och former för uppföljning av skolbiblioteksverksamheten i Eda kommun. Planen utgör det övergripande styrdokumentet för skolbiblioteksverksamheten och beskriver hur verksamheten ska organiseras, bedrivas, utvecklas och följas upp i enlighet med gällande lagstiftning och styrdokument.

Bakgrund

Skolbiblioteksverksamheten regleras av skollagen (2010:800). Skolbiblioteket är också en del av det allmänna biblioteksväsendet och omfattas därför av de ändamål som formuleras i bibliotekslagen (2013:801) om att främja det demokratiska samhällets utveckling genom kunskapsförmedling, fri åsiktsbildning samt tillgång till litteratur, bildning och kultur. Utöver detta är skolbibliotekets ändamål enligt skollagen att främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet.

Enligt skollagen ska elever i förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola ha tillgång till bemannade skolbibliotek på den egna enheten. Bemanningen ska vara sådan att ändamålen med skolbibliotek uppnås.

Skolbibliotek definieras i skollagen som ”en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen” (skollag 2010:800, 2 kap. 24 a §).

Varje huvudman ska i en biblioteksplan precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås. Detta kan göras i kommunens övergripande biblioteksplan eller i en separat skolbiblioteksplan. Eda kommun har med denna skolbiblioteksplan valt det sistnämnda alternativet.

Utöver lagstiftningen utgår skolbiblioteksplanen särskilt från Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), Läroplan för anpassad grundskola (SKOLFS 2010:255) samt, i förekommande fall, Läroplan för förskolan

Skolbiblioteksplan

(Lpfö18). Planen ska också läsas och användas i relation till Eda kommuns biblioteksplan, bildningsförvaltningens verksamhetsmål och vision samt skolornas systematiska kvalitetsarbete.

Syfte

Syftet med denna skolbiblioteksplan är att tydliggöra inriktning, ansvar och gemensamma ramar för att skapa långsiktiga och likvärdiga förutsättningar för en skolbiblioteksverksamhet av hög kvalitet i Eda kommun.

Planen utgår från bildningsförvaltningens vision ”Alla ska lyckas” och bidrar till genomförandet av bildningsverksamhetens övergripande mål om kunskap, trygghet, stöd, språk och framtidstro. Skolbiblioteksverksamheten ska stärka undervisningens kvalitet genom att vara en integrerad del av skolans pedagogiska arbete och bidra till barns och elevers språk-, läs- och kunskapsutveckling samt digitala kompetens och medie- och informationskunnighet.

Genom ett systematiskt och likvärdigt arbete med skolbibliotek skapas förutsättningar för att alla elever ska få ledning, stimulans och stöd för att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Skolbiblioteken bidrar därmed till att stärka elevernas möjligheter att nå utbildningens mål, utveckla ett rikt språk, känna framtidstro och delta aktivt i ett demokratiskt samhälle.

Mål

Skolbiblioteksverksamheten i Eda kommun ska präglas av ett gemensamt ansvar för barns och elevers språk-, läs- och kunskapsutveckling samt deras digitala kompetens och informationskunnighet. Arbetet ska ske i nära samverkan med undervisningen och anpassas efter elevers olika förutsättningar och behov. Läsning är en grundläggande förutsättning för lärande i alla ämnen och ska främjas kontinuerligt under hela utbildningstiden.

Under planperioden ska skolbiblioteksverksamheten i Eda kommun vidareutvecklas genom strukturerad samverkan, tydlig organisering och gemensamma arbetssätt så att skolbiblioteket blir en självklar och integrerad del av skolans pedagogiska arbete.

I anpassad grundskola ska skolbibliotekets verksamhet utformas med särskilt fokus på tillgängliga uttrycksformer, anpassade medier samt stöd i läsning, kommunikation och medie- och informationskunnighet, utifrån elevernas behov och verksamhetens förutsättningar.

Skolbibliotekets verksamhet ska även vara tillgänglig för fritidshemmets verksamhet och erbjuda eleverna tillgång till litteratur, berättelser, språkstimulerande aktiviteter och skapande uttrycksformer i enlighet med fritidshemmets uppdrag. Insatserna ska ta

Skolbiblioteksplan

sin utgångspunkt i elevernas intressen och bidra till läslust, fantasi, gemenskap och meningsfull fritid.

I de fall skolbibliotekarien även har uppdrag gentemot förskola ska verksamheten bedrivas i samverkan med förskolans rektor och personal och utgå från förskolans läroplan. Insatserna ska ha ett språkutvecklande och läsförberedande fokus och bidra till barns tidiga möte med litteratur, språk och berättelser.

Ett rikt och varierat mediebestånd, anpassat till elevernas ålder, intressen och behov, utgör grunden för att stödja både undervisningen och elevernas läsning. Utbudet ska omfatta såväl skön- som facklitteratur samt, och så långt det är möjligt, litteratur på olika språk och i anpassade format.

Varje skolenhet ska arbeta utifrån ett lokalt "årshjul", eller motsvarande, för skolbiblioteksverksamheten. Årshjulet ska tydliggöra planerade aktiviteter, ansvar och samverkan över läsåret och utgöra en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.

Årshjulet tas fram och följs upp i samverkan mellan skolbibliotekarie, rektor och pedagogisk personal. Arbetet med årshjulet ska även utgå från erfarenhetsutbyte och samverkan mellan skolbibliotekarier på kommunens olika skolenheter, i syfte att stärka likvärdighet och kvalitet i skolbiblioteksverksamheten.

Omfattning och giltighetstid

Denna skolbiblioteksplan gäller för grundskola, anpassad grundskola och fritidshem i Eda kommun och utgör ett styrdokument för huvudman, skolläda, skolbibliotekspersonal och pedagogisk personal.

I de fall skolbibliotekets uppdrag även omfattar insatser i förskola fungerar planen som ett vägledande dokument för dessa delar av verksamheten.

Skolbiblioteksplanen gäller tills vidare. Den ska ses över regelbundet inom ramen för bildningsförvaltningens systematiska kvalitetsarbete och revideras vid behov, exempelvis vid förändringar i lagstiftning, nationella styrdokument eller lokala förutsättningar.

Skolbiblioteksplan

Ansvarsförhållanden

Huvudman

Huvudmannen ansvarar för att alla elever i Eda kommun har tillgång till en skolbiblioteksverksamhet som uppfyller gällande lagkrav och styrdokument.

Huvudmannen ska följa upp och utvärdera verksamheten på kommunnivå med utgångspunkt i skolenheternas systematiska kvalitetsarbete samt säkerställa förutsättningar för stöd till skollledning i arbetet med att utveckla skolbiblioteksverksamheten.

Huvudmannens ansvarar för att det ska finnas en funktion för samordning och utveckling av skolbiblioteksverksamheten i Eda kommun.

Huvudmannen ansvarar för att initiera och genomföra revidering av skolbiblioteksplanen.

Skolbibliotekssamordnare

Skolbibliotekssamordnaren utgör huvudmannens funktion för strategisk samordning, utveckling och kvalitetssäkring av skolbiblioteksverksamheten i Eda kommun.

Uppdraget syftar till att stödja huvudmannens ansvar för likvärdighet, kvalitet och långsiktig utveckling av skolbiblioteksverksamheten i enlighet med denna skolbiblioteksplan och övriga styrdokument.

I uppdraget ingår att:

- bidra till utveckling av kommunövergripande strukturer och arbetssätt för skolbiblioteksverksamheten
- främja samverkan och erfarenhetsutbyte mellan skolbibliotekarier och andra relevanta professioner
- följa utvecklingen inom området genom omvärldsbevakning, dialog med relevanta myndigheter och deltagande i externa nätverk
- stödja och initiera kompetensutveckling samt kollegialt lärande
- bidra till att skolbiblioteksverksamheten integreras i kommunens övergripande arbete med språk-, läs- och skrivutveckling.

Rektor

Rektor ansvarar för att skolbiblioteksverksamheten är en integrerad del av skolans pedagogiska arbete i grundskola och anpassad grundskola, i enlighet med skollagen och läroplanerna.

Rektor ska:

Skolbiblioteksplan

- säkerställa ändamålsenlig organisation och bemanning av skolbiblioteket
- tillse att nödvändiga förutsättningar finns i form av tid, resurser och kompetensutveckling
- skapa strukturer för samverkan mellan skolbibliotekets personal och övrig pedagogisk personal
- ansvara för att verksamheten planeras, följs upp och utvecklas inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete
- möjliggöra samverkan med huvudmannens samordningsfunktion samt deltagande i relevanta nätverk och utvecklingsinsatser.

Skolbibliotekarie

Skolbibliotekarien ansvarar för att skolbibliotekets verksamhet planeras, genomförs och följs upp i enlighet med styrdokument och lokala mål, i nära samverkan med rektor och pedagogisk personal. I uppdraget ingår att skolbiblioteket organiseras, utvecklas och hålls tillgänglig och ändamålsenlig, genom arbete med lokalens funktion, struktur, tillgänglighet, exponering av medier samt planering av öppethållande utifrån verksamhetens pedagogiska behov.

Uppdraget omfattar att:

- arbeta läsfrämjande och stödja elevers språk-, läs- och kunskapsutveckling
- stärka elevers digitala kompetens samt medie- och informationskunnighet (MIK)
- samverka med pedagogisk personal i planering, genomförande och uppföljning av undervisning där skolbibliotekets resurser används
- bidra till vissa stödinsatser i samverkan med speciallärare och specialpedagoger
- ansvara för skolbibliotekets mediebestånd genom professionellt urval, inköp och gallring av litteratur och andra medier, inklusive anpassade medier och flerspråkigt material
- särskilt beakta behoven hos elever i anpassad grundskola.
- bidra till att stärka vårdnadshavares kännedom om skolbibliotekets verksamhet och om läsningens betydelse för elevers språk- och kunskapsutveckling, exempelvis genom medverkan vid föräldramöten eller motsvarande forum.

I de fall uppdraget även omfattar förskola ska arbetet ske i samverkan med förskolans rektor och personal och ha ett språkutvecklande och läsförberedande fokus.

Skolbiblioteksplan

Pedagogisk personal

Pedagogisk personal, inklusive personal i fritidshemmet, ansvarar för att skolbiblioteket används som en pedagogisk resurs i undervisning och verksamhet i enlighet med denna plan och gällande styrdokument.

Det innebär att:

- samverka med skolbibliotekarien i planering, genomförande och uppföljning av undervisning där skolbibliotekets resurser används
- integrera skolbibliotekets medier, kompetens och lärmiljö i undervisningen utifrån verksamhetens mål och elevernas behov
- bidra till att skolbibliotekets resurser används som en del av skolans arbete med språk-, läs- och kunskapsutveckling samt tidiga och förebyggande stödinsatser
- ge återkoppling i samband med uppföljning och utveckling av skolbiblioteksverksamheten inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete.

I de fall skolbibliotekariens uppdrag även omfattar insatser i förskolan ska berörd pedagogisk personal samverka med skolbibliotekarien i planering och genomförande av språkutvecklande och läsförberedande aktiviteter.

Samverkan

En välfungerande skolbiblioteksverksamhet förutsätter strukturerad och långsiktig samverkan mellan olika professioner och verksamheter. Samverkan är en central förutsättning för att skolbiblioteket ska fungera som en integrerad del av verksamheternas pedagogiska arbete och bidra till barns och elevers bildning och utbildning.

På skolenhetsnivå ska samverkan organiseras så att skolbibliotekets kompetens och resurser integreras i undervisning och övrig pedagogisk verksamhet. Samverkan ska gälla planering, genomförande och uppföljning av undervisning där skolbibliotekets resurser används och utgå från elevernas behov samt ingå i det systematiska kvalitetsarbetet. Detta omfattar samverkan mellan skolledning, skolbibliotekspersonal och pedagogisk personal, inklusive speciallärare, specialpedagoger, och kommunens språk-, läs- och skrivutvecklare i syfte att stärka arbetet med språk-, läs- och skrivutveckling.

I de fall skolbibliotekarien även har uppdrag i förhållande till förskolan ska samverkan ske med förskolans rektor och personal i enlighet med förskolans läroplan och ha ett språkutvecklande och läsförberedande fokus.

Skolbiblioteksplan

På kommunövergripande nivå ska samverkan mellan skolbibliotekarier ske genom gemensamma nätverk och strukturer för erfarenhetsutbyte, kompetensutveckling, medieförsörjning och verksamhetsutveckling. Skolbibliotekssamordnaren ska stödja och utveckla denna samverkan i syfte att stärka likvärdighet och kvalitet i skolbiblioteksverksamheten i Eda kommun.

Samverkan mellan skolbibliotek och folkbibliotek ska, där det är relevant, bidra till att stärka barns och elevers tillgång till litteratur, medier och läsfrämjande insatser. Samverkan kan omfatta gemensamma aktiviteter, kompetensutbyte, samordning av resurser samt möjligheter för barn och elever att ta del av folkbibliotekets verksamhet inom ramen för skolans, fritidshemmets eller förskolans pedagogiska arbete. Den kan även omfatta samordning kring bibliotekssystem, digitala resurser, avtal och inköp samt fortbildning.

Uppföljning och revidering

Skolbiblioteksplanens efterlevnad följs upp inom ramen för verksamheternas systematiska kvalitetsarbete. Uppföljningen sker på skolenhetsnivå med utgångspunkt i det lokala årshjulet för skolbiblioteksverksamheten och ska belysa i vilken utsträckning planerade aktiviteter har genomförts, hur samverkan har fungerat samt hur skolbibliotekets verksamhet har bidragit till barns och elevers lärande, språk- och läsutveckling samt verksamheternas mål.

Resultat från uppföljningen ska ge underlag för fortsatt utveckling av skolbiblioteksverksamheten på skolenhetsnivå och sammanställs på kommunnivå av huvudmannen som en del av den övergripande uppföljningen av likvärdighet och kvalitet.

Skolbiblioteksplanen gäller tills vidare och ska ses över regelbundet samt revideras vid behov, exempelvis vid förändringar i lagstiftning, nationella styrdokument eller lokala organisatoriska förutsättningar.

Genom systematisk uppföljning, analys och utveckling ska skolbiblioteksverksamheten i Eda kommun stärkas och bidra till ökad likvärdighet, kvalitet och måluppfyllelse.